

## CONGRESUL NAȚIONAL AL MEMORIEI

PALATUL REPUBLICII  
mun. Chișinău, str. Maria Cebotari nr. 16

---

### AGENDĂ 28 iunie 2025

Scopul Congresului este de a crea o platformă durabilă de dialog și colaborare între supraviețuitorii și descendenții victimelor deportărilor și represiunilor politice din perioada 1917–1989 și actorii instituționali, civici și academici implicați în promovarea memoriei istorice. Prin reunirea reprezentanților autorităților publice centrale și locale, ai instituțiilor muzeale, ai mediului academic și ai societății civile, Congresul urmărește consolidarea culturii memoriei în Republica Moldova, aliniată la valorile europene ale adevărului istoric, demnității umane și democrației.

Evenimentul își propune să evidențieze importanța și actualitatea ***Planului de acțiuni pentru anii 2025–2028 privind promovarea culturii memoriei victimelor represiunilor comise de regimul totalitar-comunist pe teritoriul Republicii Moldova în perioada 1917–1989***. Aprobarea acestui plan de acțiuni de către Guvernul Republicii Moldova marchează un pas esențial în consolidarea politicilor de comemorare, precum și în susținerea drepturilor morale și civice ale victimelor deportărilor, represiunilor politice și ale supraviețuitorilor acestora.

Participanți: supraviețuitorii și descendenții victimelor deportărilor și represiunilor politice, reprezentanți ai autorităților publice locale și centrale, cadre didactice, cercetători științifici, reprezentanți ai instituțiilor muzeale și organizațiilor non-guvernamentale, diplomați și reprezentanți ai Misiunilor diplomatice în Republica Moldova.

| 9.00 – 10.00  | <b>Înregistrarea participanților și cafea de bun venit</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|---------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 10.00 – 10.30 | <b>Mesaje de salut</b> <ul style="list-style-type: none"><li>- Igor GROSU, Președintele Parlamentului Republicii Moldova</li><li>- Sergiu PRODAN, Ministrul Culturii</li><li>- Dan PERCIUN, Ministrul Educației și Cercetării</li><li>- <i>Prof. univ. dr. Igor ȘAROV</i>, Rectorul Universității de Stat din Moldova</li><li>- Paun ROHOVEI, Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al Ucrainei în Republica Moldova</li><li>- Alexandru POSTICA, Președintele Asociației Foștilor Deportați și Deținuți Politici din Republica Moldova</li></ul> |
| 10:30 – 13.00 | <b>Sesiunea în plen</b><br><b>Moderatori: Vasile MUNTEANU, Dana CIOBANU</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|--|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <p><b>Secțiunea I</b><br/> <b>Promovarea educației și cercetării crimelor comise de regimul comunist pe teritoriul actual al Republicii Moldova</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>Conf. univ. dr. hab. Gheorghe COJOCARU, membru corespondent al ASM, membru de onoare al Academiei Române, directorul Institutului de Istorie al USM, <b>Semnificația zilei de 28 iunie 1940: un bilanț la 85 de ani distanță</b></i></li> <li>- <i>Prof. univ. dr. hab. Anatol PETRENCU, președintele Asociației Istoricilor din Republica Moldova „Alexandru Moșanu”, membru de onoare al Academiei Oamenilor de Știință din România, <b>Cercetarea represiunilor crimelor comunismului la etapa actuală</b></i></li> <li>- <i>Conf. univ. dr. Anatol ȚĂRANU, Institutul de Istorie al USM, <b>Manipulare și propagandă în contextul războiului hibrid</b></i></li> <li>- <i>Conf. univ. dr. Lidia PĂDUREAC, prim-prorector, Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți, <b>Studierea memoriei foametei și deportărilor în mediul universitar: între responsabilitatea istorică și obligația morală</b></i></li> <li>- <i>Nicolae DANDIȘ, primarul municipiului Cahul, <b>Sarcina autorităților publice locale în promovarea memoriei colective</b></i></li> </ul> |
|  | <p><b>Secțiunea a II-a</b><br/> <b>Recuperarea, valorificarea istorică și salvagardarea patrimoniului memorial</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>Conf. univ. dr. Ludmila D. COJOCARU, Muzeul Național de Istorie a Moldovei, <b>Valoarea de patrimoniu a memoriei victimelor regimului totalitar-comunist</b></i></li> <li>- <i>Elena SAJIN, victimă a represiunilor din 1941, născută în Kazahstan, <b>Memoria deportărilor staliniste</b></i></li> <li>- <i>Alisa GRECU, descendentă din familie de deportați, <b>Pe urmele familiilor basarabene deportate</b></i></li> <li>- <i>Conf. univ. dr. Octavian ȚÎCU, Institutul de Istorie al USM, <b>Expedițiile Memoriei: o altă viziune asupra deportărilor din Kazahstan și Siberia</b></i></li> <li>- <i>Ignat CAZMALÎ, istoric, fondator al Muzeului de Istorie a satului Avdarma, <b>Impactul represiunilor asupra minorităților naționale din Republica Moldova</b></i></li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|  | <p><b>Secțiunea a III-a</b><br/> <b>Rolul instituțiilor în elucidarea istorică a fenomenului totalitar-comunist și perfectarea cadrului legislativ cu privire la victimele regimului stalinist</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>Conf. univ. dr. Igor CAȘU, director al Agenției Naționale a Arhivelor, <b>Digitalizarea arhivelor memoriei</b></i></li> <li>- <i>Conf. univ. dr. hab. Zinaida BOLEA, Universitatea de Stat din Moldova, <b>Impactul psihosocial al deportărilor staliniste asupra populației Republicii Moldova</b></i></li> <li>- <i>Preot dr. Viorel COJOCARU, consilier cultural al Arhiepiscopiei</i></li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |

|               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|---------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|               | <p><b>Chișinăului, Mitropolia Basarabiei, Biserica Ortodoxă Română din Basarabia – victimă a ocupației sovietice</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- <b>Silvia CHIRILĂ, Agenția pentru Știință și Memorie Militară a Ministerului Apărării al Republicii Moldova, Muzeul militar din cadrul Agenției pentru Știință și Memorie Militară – instituție de referință a represiunilor comuniste din Republica Moldova</b></li> </ul> |
|               | <p><b>Conf. univ. dr. Virgiliu BÎRLĂDEANU, Institutul de Istorie al USM, Concluzii și adoptarea rezoluției cu privire la dezvoltarea și promovarea culturii memoriei în Republica Moldova</b></p>                                                                                                                                                                                                                                             |
| 13.10 – 14.00 | <b>Fourchette</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |

## ***ORGANIZATORI ȘI PARTENERI:***

Ministerul Culturii al Republicii Moldova  
Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova  
Consiliul Memoriei  
Asociația Foștilor Deportați și Deținuți Politici din Republica Moldova  
Institutul de Istorie al Universității de Stat din Moldova  
Muzeul Național de Istorie a Moldovei  
Asociația Istoricilor din Republica Moldova „Alexandru Moșanu”  
Asociația Obștească Centrul de Excelență Institutul „Pro Memoria”  
Muzeul de Istorie a satului Avdarma  
Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală din Chișinău  
Asociația „Genesis”  
Asociația Obștească „Promo LEX”  
Agenția pentru Știință și Memorie Militară a Ministerului Apărării al Republicii Moldova  
Partener informațional – TVR Moldova

## ***CONSILIUL CONSULTATIV INTERMINISTERIAL PENTRU MEMORIA REPRESIUNILOR POLITICE. CONSILIUL „MEMORIEI”, CONSTITUIT LA 6 FEBRUARIE 2025:***

Alexandru POSTICA  
*Conf. univ. dr.* Virgiliu BÂRLĂDEANU  
*Conf. univ. dr.* Ludmila D. COJOCARU  
*Conf. univ. dr.* Silvia CORLĂTEANU-GRANCIUC  
*Conf. univ. dr. hab.* Zinaida BOLEA  
Ignat CAZMALI  
*Conf. univ. dr.* Lidia PĂDUREAC  
*Prof. univ. dr. hab.* Anatol PETRENCU  
*Prof. univ. dr. hab.* Ion ȘIȘCANU  
*Conf. cercetător dr.* Mihail TAȘCĂ  
*Conf. univ. dr.* Anatol ȚĂRANU

## ***COMITETUL DE ORGANIZARE AL CONGRESULUI NAȚIONAL AL MEMORIEI:***

*Conf. univ. dr.* Virgiliu BÎRLĂDEANU  
Ignat CAZMALÎ  
*Conf. univ. dr.* Ludmila D. COJOCARU  
*Conf. univ. dr.* SILVIA CORLĂTEANU-GRANCIUC  
*Conf. univ. dr.* Valentina OLARU  
*Prof. univ. dr. hab.* Anatol PETRENCU  
Alexandru POSTICA  
Dr. Ana VARZARI

